

Sygn. akt VI ACa 478/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Agata Zając

Sędziowie: SA Ewa Zalewska (spr.)

SO del. Dorota Trautman

Protokolant: Izabela Nowak

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa T. M.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 15 grudnia 2014 r.

sygn. akt XVII AmA 111/13

uchyla zaskarżony wyrok w punktach pierwszym, drugim i czwartym i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie – Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 478/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 czerwca 2013 r. nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK):

I. na podstawie art. 26 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331, ze zm.; dalej: u.o.k.k.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania T. M., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w B., polegające na:

A. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w umowie „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” informacji o wysokości opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: u.k.k.), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 u.o.k.k. i nakazał zaniechanie jej stosowania;

B. uwzględnianiu opłat pobieranych od konsumentów w postaci prowizji za udzielenie kredytu, odsetek za okres korzystania z kredytu oraz opłaty za udzielenie poręczenia w całkowitej kwocie kredytu, które to działanie może wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, jak i wysokości samej całkowitej kwoty kredytu, co może wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej zdefiniowanej w art. 5 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w związku z art. 4 ust. 1 tejże ustawy, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 u.o.k.k. i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 28 ust. 1 i ust. 2 u.o.k.k. oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy - po uprawdopodobnieniu stosowania przez T. M. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

A. zamieszczeniu we wzorcu umowy „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., o treści: „Pożyczkobiorca zobowiązuje się do informowania Pożyczkodawcy o istotnych zmianach dotyczących swojej sytuacji prawnej i majątkowej, w szczególności o zmianie adresu korespondencyjnego, nazwiska, miejsca zatrudnienia oraz źródeł dochodów, a także o wszczęciu wobec jego osoby postępowania egzekucyjnego przez innych wierzycieli” (§ 5 Umowy pożyczki chwilówki Nr...), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 u.o.k.k.;

B. naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji poprzez niezamieszczanie w umowie „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” Numeru Identyfikacji Podatkowej (NIP) wbrew dyspozycji art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 u.o.k.k.;

oraz po zobowiązaniu się przez T. M. do zmiany wzorca umowy „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” poprzez:

1. usunięcie postanowienia wskazanego w pkt II.A. sentencji decyzji;
 2. wprowadzenie do wzorca umowy Numeru Identyfikacji Podatkowej (NIP) przedsiębiorcy, tj. 554 - 100 - 72 - 98;
- nałożył obowiązek wykonania tego zobowiązania w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się pkt II sentencji decyzji.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.k. oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy nałożył na T. M. karę pieniężną w wysokości:

1. 2 700 zł z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k., w zakresie opisanym w punkcie I.A. sentencji decyzji;
2. 1 205 zł z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 u.o.k.k., w zakresie opisanym w punkcie I.B. sentencji decyzji.

IV. Na podstawie art. 28 ust. 3 u.o.k.k. oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy nałożył na T. M. - w terminie 2 miesięcy od uprawomocnienia się pkt II sentencji decyzji - sprawozdania z realizacji wykonania przyjętego zobowiązania.

V. Na podstawie art. 77 u.o.k.k. w związku z art. 80 tej ustawy oraz stosownie do art. 33 ust. 6 w/w ustawy, a także na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 k.p.a. w związku z art. 83 u.o.k.k. obciążył T. M. kosztami opisanego w punkcie I oraz II sentencji postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w kwocie 39,90 zł i zobowiązał go do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Powód T. M. wniósł odwołanie od przedmiotowej decyzji, zaskarżając ją w części, tj. w zakresie pkt I. A i B oraz pkt III. ppkt 1 i 2 oraz pkt V. dotyczącego rozstrzygnięcia o kosztach.

Przedmiotowej decyzji powód zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 7, art. 77 k.p.a. w związku z art. 83 u.o.k.k., art. 233 k.p.c. w związku z art. 84 u.o.k.k. poprzez dowolne ustalenie, że powód pobiera opłaty od konsumentów, których wysokości nie podaje w zawieranych umowach pożyczkowych, wbrew dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 u.o.k.k. poprzez naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej oraz pełnej informacji;

2. naruszenie art. 5 pkt 7 u.k.k. poprzez niewłaściwą wykładnię, polegającą na ustaleniu, że całkowita kwota kredytu nie obejmuje tej części kredytu, która przeznaczona jest na pokrycie opłat, pobieranych od konsumentów w postaci prowizji za udzielenie kredytu, odsetek za okres korzystania z kredytu oraz opłaty za udzielenie poręczenia i w rezultacie bezpodstawne zarzucenie powodowi dopuszczenia się nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowymi i stosowaniu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (art. 24 ust. 2 pkt 3 u.o.k.k.).

Powołując się na powyższe zarzuty, powód wniósł o uchylenie w/w decyzji. Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w punkcie 1. sentencji uchylił punkt I. i punkt III. zaskarżonej Decyzji; w punkcie 2. sentencji zmienił zaskarżoną Decyzję w punkcie V. w ten sposób, że obniżył nałożone na T. M. koszty postępowania administracyjnego do kwoty 20 złotych; w punkcie 3. sentencji oddalił odwołanie w pozostałej części; zaś w punkcie 4. sentencji zasądził od Prezesa UOKiK na rzecz T. M. kwotę 1.360 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Powód T. M. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) w B.. Przedmiotem działalności tego przedsiębiorcy są przede wszystkim pozostałe formy kredytów. W stosunkach z konsumentami od dnia 18 grudnia 2011 powód posługuje się wzorcem umowy o nazwie „Umowa pożyczki chwilówki Nr...”. We wzorcu tym, w § 1 ust. 16, powód zamieścił następujące postanowienia: „Skutki braku płatności - obowiązek zapłaty odsetek od zadłużenia przeterminowanego, ryzyko zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy obejmującego koszty wezwań do zapłaty, koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksla, obowiązek zapłaty prowizji komisowej w razie braku zapłaty weksla oraz kosztów przymusowego dochodzenia wierzytelności. Szacunkowa wysokość kosztów przymusowego dochodzenia należności przy założeniu, że zadłużenie Pożyczkodawcy wynosić będzie 2.000,00 zł i na taką też kwotę zostanie uzupełniony weksel in blanco, a Pożyczkodawca dochodził będzie swoich roszczeń na podstawie weksla w trybie egzekucji sądowej, przedstawia się następująco: koszty sądowe - 30,00 zł, koszty zastępstwa procesowego 600,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17,00 zł, koszt egzekucji ok. 400,00 zł, koszty zastępstwa w toku egzekucji - 150,00 zł. Ostateczna suma kosztów do których poniesienia będzie zobowiązany Pożyczkobiorca jest uzależniona od kwoty zadłużenia, czynności podejmowanych przez Pożyczkodawcę, okresu opóźnienia, wybranego przez Pożyczkodawcę trybu zaspokojenia swoich roszczeń, przebiegu postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz etapu postępowania, na jakim nastąpi pokrycie roszczeń Pożyczkodawcy. Nadto, brak spłaty pożyczki w terminie uprawnia Pożyczkodawcę do dochodzenia jej zwrotu z przyjętego zabezpieczenia.”.

Ponadto w § 4 ww. wzorca umowy powód zamieścił postanowienie o treści: „Pożyczkobiorca wyraża zgodę na potrącenie z kwoty przyznanej mu pożyczki prowizji za jej udzielenie, odsetek należnych Pożyczkodawcy za cały okres

korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia przez (...) sp. z o.o. z poleceniem przekazania tej kwoty na jego rachunek bankowy.”

Sąd Okręgowy stwierdził, że powyższe fakty są bezsporne pomiędzy stronami oraz że „na podstawie posiadanych dokumentów”, nie budzą one wątpliwości Sądu.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Rozważania prawne Sąd I instancji rozpoczął od przytoczenia treści przepisu art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k., zgodnie z którym zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przy czym przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności m.in. naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Sąd Okręgowy zważył jednocześnie, iż w odniesieniu do kredytów konsumenckich, których udziela konsumentom powód, zakres informacji określa m.in. przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., a polega on na określaniu w umowach o kredyt konsumentki informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumentki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy oraz warunków, na jakich koszty te mogą ulec zmianie.

Sąd Okręgowy zważył, iż powód w stosowanym przez siebie wzorcu umownym, w §1 pkt 16 „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, zawarł postanowienie o skutku braku płynności, zawierające informację o obowiązku zapłaty odsetek od zadłużenia przeterminowanego, ryzyku zapłaty odszkodowania za nienależyte wykonanie umowy, obejmującego koszty wezwań do zapłaty, koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksła, obowiązku zapłaty prowizji komisowej w razie braku zapłaty weksła, kosztów przymusowego dochodzenia wierzytelności, zaś w dalszej części – jak podniósł Sąd I instancji - szacunkową wysokość kosztów przymusowego dochodzenia wierzytelności.

Uwzględniając powyższe, zdaniem Sądu Okręgowego, stanowisko pozwanego, który w zaskarżonej Decyzji zakwestionował wykonanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w zakresie kosztów wezwań do zapłaty i kosztów zawiadomienia o uzupełnieniu weksła, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Analizując ten aspekt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy wskazał, iż kwestionowany zapis dotyczy odszkodowania, nie zaś opłat, prowizji, marż, czy kosztów usług dodatkowych. Tymczasem – jak wyjaśnił Sąd I instancji - odszkodowanie ma na celu naprawienie powstałej szkody (art. 363 k.c.) w granicach odpowiedzialności podmiotu zobowiązanego do naprawienia szkody. Warunkiem odpowiedzialności jest zaś fakt poniesienia szkody w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy (art.471 k.c.), przy czym odpowiedzialność ta obejmuje wyłącznie skutki będące normalnym następstwem działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Sąd Okręgowy jako chybione uznał przy tym twierdzenie powoda, że nieokreślenie na etapie zawierania umowy wysokości odszkodowania może prowadzić do nadmiernego obciążenia konsumentów, gdyż obowiązek konsumenta jest ograniczony wyłącznie do wysokości poniesionej przez powoda szkody. Sąd I instancji miał tu na uwadze, że potencjalny poszkodowany nie może na etapie zawierania umowy z góry określić, jaką poniesie szkodę. Może jedynie zastosować w umowie instytucję kary umownej w miejsce odszkodowania, na zasadach ogólnych, co jednak w niniejszej sprawie – jak podniósł Sąd I instancji - nie miało miejsca.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że wynikający z art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. obowiązek udzielenia w umowie o kredyt konsumentki informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumentki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych nie ma charakteru bezwzględnie, gdyż dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy koszty te są znane kredytodawcy. Tymczasem, zdaniem Sądu I instancji, pozwany nie udowodnił, że ponoszone przez powoda koszty wezwań do zapłaty i koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksła (które po ich poniesieniu będą stanowiły jego szkodę) były mu w chwili zawierania umowy znane, tym bardziej – jak podkreślił Sąd Okręgowy - że wiedza ta musiałaby obejmować także przyszłe plany taryfowe operatorów pocztowych.

Zważywszy na powyższe Sąd Okręgowy jako zasadny ocenił zarzut naruszenia art. 24 ust. lit. 2 pkt 2 u.o.k.k. w zw. z art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. i art. 233 k.p.c. w odniesieniu do pkt I.A. Decyzji.

Odnosząc się z kolei do rozstrzygnięcia, zawartego w punkcie I.B. zaskarżonej Decyzji Sąd Okręgowy stwierdził, iż już w treści sentencji jest ono sprzeczne z treścią art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 u.o.k.k. Jak wskazał Sąd Okręgowy, zgodnie z treścią tego przepisu przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Warunkiem zastosowania tego przepisu – jak podniósł Sąd I instancji – jest więc stwierdzenie, że działanie podmiotu wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej. Tymczasem w ocenie Sądu I instancji, stwierdzenie zawarte w rozstrzygnięciu, że wskazane działanie powoda jedynie może wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej jest niewystarczające dla stwierdzenia naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 u.o.k.k.

Niezależnie od powyższego, za zasadny Sąd Okręgowy uznał zarzut błędnej wykładni art. 7 ust. 7 ustawy o kredycie konsumenckim. Jak wskazał Sąd Okręgowy, zgodnie z tym przepisem całkowita kwota kredytu to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Sąd Okręgowy podniósł tym samym, iż całkowita kwota kredytu jest zatem mniejsza od nominalnej, kiedy to kredytodawca udostępnia konsumentowi kwotę kredytu, pomniejszoną koszty. Kwota kredytu równa tym kosztom musi pozostawać niedostępna dla konsumenta, co oznacza, że możliwość wykorzystania tej części kredytu pozostaje poza jego wolą. Zdaniem Sądu Okręgowego postępowanie dowodowe nie wykazało jednak, by powyższa okoliczność występowała w rozpoznawanej sprawie.

Jak przy tym wskazał Sąd I instancji, z treści § 4 stosowanego przez powoda wzorca umownego „Umowa pożyczki chwilówki Nr...” wynika, że z kwoty przyznanej pożyczki może być potrącona prowizja za jej udzielenie, odsetki za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia. Warunkiem potrącenia jest posiadanie przez strony umowy wzajemnych wymagalnych roszczeń.

W rozpoznawanej sprawie zdaniem Sądu I instancji pozwany nie udowodnił, że konsument pozbawiony jest wyboru pomiędzy uiszczeniem prowizji za udzielenie pożyczki, odsetek za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia w drodze potrącenia, czy też ze środków własnych. W konsekwencji brak było w ocenie Sądu Okręgowego podstaw do twierdzenia, że powód wprowadza konsumentów w błąd co do wysokości całkowitej kwoty kredytu (art. 5 ust. 1 z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171, poz. 1206).

Z tych względów Sąd Okręgowy uchylił zaskarżoną Decyzję w zakresie pkt I.A. i I.B., wobec braku podstaw do jej wydania (art.479^{31a} § 3 k.p.c.).

W konsekwencji zaś powyższego rozstrzygnięcia, zdaniem Sądu Okręgowego niezasadnym było nałożenie kary, określonej w pkt II ppkt 1 Decyzji. Stąd Sąd Okręgowy uchylił zaskarżoną Decyzję również w tej części (art.479^{31a} § 3 k.p.c.).

W związku z powyższym zdaniem Sądu Okręgowego proporcjonalnie należało zmniejszyć nałożony na powoda obowiązek pokrycia kosztów postępowania. Z tego też względu Sąd Okręgowy zmienił pkt V. Decyzji i orzekł jak w sentencji (art.479^{31a} § 3 k.p.c.).

Pozwany Prezes UOKiK wniósł apelację od w/w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie, zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 1., pkt 2. oraz pkt 4.

Przedmiotowemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 k.p.c., przez dokonanie oceny

dowodów w sposób nieszczęsny, polegający na błędnym ustaleniu, że koszty wezwań do zapłaty i koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksla należą do grupy kosztów, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. i w konsekwencji błędne przyjęcie, że istnienie obowiązku kredytodawcy ich umieszczenia w umowie o kredyt konsumencki jest uzależnione o ich znajomości w momencie zawarcia umowy o kredyt konsumencki;

2. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy stan faktyczny sprawy odnosi się do regulowanych tym przepisem informacji o opłatach z tytułu zaległości w spłacie kredytu;

3. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k., poprzez jego zastosowanie, w sytuacji, gdy stan faktyczny sprawy nie odnosi się do regulowanych tym przepisem informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie;

4. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 k.p.c., przez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania, polegający na błędnym ustaleniu, że treść sentencji Decyzji sugeruje, iż stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej nie zostało udowodnione, mimo że Prezes UOKiK w Decyzji wykazał, iż działanie powoda jest nieuczciwą praktyką rynkową, a w konsekwencji stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 u.o.k.k.;

5. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 k.p.c., przez dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego w odniesieniu do ustalenia, że pozwany nie udowodnił, że konsument kontraktujący z powodem pozbawiony jest wyboru pomiędzy uiszczeniem prowizji za udzielenie pożyczki, odsetek za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia w drodze potrącenia, czy też ze środków własnych, gdy tymczasem fakt ten, któremu powód nie zaprzeczył, wynika z szeregu zgromadzonych w toku postępowania przed Prezesem UOKiK umów, zawartych przez powoda z konsumentami, a także ze wzorca umowy, stosowanego przez powoda;

6. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 5 pkt. 7 u.k.k. (mimo omyłkowego wskazania przez Sąd I instancji art. 7 ust. 7 u.k.k.) poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że „całkowita kwota kredytu”, zdefiniowana w tym przepisie, może być mniejsza od nominalnej sumy pieniężnej, którą otrzymuje konsument w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, gdy tymczasem definicja zawarta w tym przepisie stanowi, iż całkowita kwota kredytu to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt;

7. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewyjaśnienie motywów podjętego rozstrzygnięcia w sposób rzetelny i wyczerpujący oraz przytaczanie niewłaściwych przepisów prawa.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości. Jednocześnie pozwany wniósł o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na wypadek zaś nieuwzględnienia powyższego wniosku, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 1., 2. i 4. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie - Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W toku rozprawy apelacyjnej strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna, o ile zmierzała do uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Na wstępie wskazać należy, iż zasadniczo Sąd Apelacyjny podzielił wywody skarżącego co do tego, że Sąd pierwszej instancji częściowo ocenił zgromadzony materiał dowodowy nierzetelnie i w sposób dowolny, a nawet wewnętrznie sprzeczny. Słuszne były tym samym zarzuty skarżącego, iż dokonując tej oceny, Sąd Okręgowy przekroczył granicę swobodnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny podzielił również wywody apelującego, że nie wszystkie ustalenia faktyczne, dokonane przez Sąd Okręgowy, znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Przed wszystkim skarżący słusznie kwestionował poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne na okoliczność, że w ramach zawieranych umów o kredyt konsumencki przy zastosowaniu wzorca „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, konsument kontraktujący z powodem ma w istocie wybór pomiędzy uiszczeniem prowizji za udzielenie kredytu, odsetek za cały okres korzystania z kredytu oraz opłaty za udzielenie poręczenia w drodze potrącenia, a pokryciem tychże należności ze środków własnych.

Analizując ten aspekt niniejszej sprawy wskazać należy, iż ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie są dowolne.

I tak, na karcie 6 i 7 uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd pierwszej instancji poczynił ustalenia, że w § 4 stosowanego przez powoda wzorca umowy powód zamieścił postanowienie, z którego wynika, że Pożyczkobiorca „wyraża zgodę na potrącenie” z kwoty przyznanej mu pożyczki prowizji za jej udzielenie, odsetek należnych Pożyczkodawcy za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia przez (...) Sp. z o.o. z poleceniem przekazania tej kwoty na jego rachunek bankowy (k. 93-94). Następnie w dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy w oparciu o powyższe ustalenie, przedstawiając wywody prawne i powołując się w pisemnych motywach rozstrzygnięcia na treść § 4 w/w wzorca „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, argumentował, że w myśl tego postanowienia umownego z kwoty przyznanej pożyczki „może być potrącona” prowizja za jej udzielenie, odsetki za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia, a warunkiem potrącenia jest posiadanie przez strony wzajemnych wymagalnych roszczeń (por. karta 10 uzasadnienia Sądu pierwszej instancji – k. 97 akt sprawy). Sąd Okręgowy stwierdził tym samym w istocie, że w oparciu o w/w zapis § 4 spornego wzorca umowy, konsument ma wybór co do sposobu uiszczenia prowizji, odsetek oraz opłaty za udzielenie poręczenia. Może bowiem zdecydować się na potrącenie tychże należności z kwoty udzielonego mu kredytu albo pokryć je samodzielnie ze środków własnych. Powyższa konkluzja nie została jednakże w żaden sposób uargumentowana. Nie tylko nie wiadomo na podstawie jakiego rozumowania Sąd Okręgowy przyjął, że konsument ma powyższe prawo wyboru, ale także Sąd nie wskazał, jaki konkretnie dowód czy dowody z dokumentów były przedmiotem analizy Sądu pierwszej instancji na karcie 10 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 97) przy ocenie spornego paragrafu 4 wzorca umowy. Sąd bowiem wbrew art. 328 § 2 k.p.c. nie wskazał, jakie konkretnie dowody z dokumentów (ze wskazaniem karty akt) analizował. Jest to o tyle istotne, że powyższe rozumowanie w istocie jest sprzeczne z faktycznym brzmieniem § 4 spornego postanowienia, wynikającego z treści wzorców umów, załączonych do akt administracyjnych (zob. k. 15, k.17, k.19 tychże akt), jak też z faktycznym brzmieniem, wynikającym z treści kopii konkretnych umów, zawartych przez powoda z danymi konsumentami (zob. choćby k. 25, k. 27, k. 29, k. 31, k.41, k. 43, k. 45 i k. 47 akt administracyjnych). W w/w dokumentach treść przedmiotowego § 4 wzorca umowy jest następująca: „Pożyczkobiorca wyraża zgodę na potrącenie z kwoty przyznanej mu pożyczki prowizji za jej udzielenie, odsetek należnych Pożyczkodawcy za cały okres korzystania z pożyczki oraz opłaty za udzielenie poręczenia przez (...) Sp. z o.o. z poleceniem przekazania tej kwoty na rachunek bankowy”. Warto przy tym zaznaczyć, że w każdym ze wskazanych wyżej dokumentów, znajdujących się w aktach administracyjnych, brzmienie spornego paragrafu 4 jest tożsame. Taką też zresztą treść paragrafu 4 wzorca przedmiotowej umowy analizował Prezes UOKiK, a co wynika jednoznacznie z uzasadnienia zaskarżonej Decyzji (zob. k. 7).

Analiza treści powołanych wyżej umów, zawartych przez powoda z konsumentami, a także treści samego wzorca „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, stosowanego przez powoda, a badanego przez Prezesa UOKiK, w ocenie Sądu Apelacyjnego, w oparciu o art. 231 k.p.c., pozwalała jednocześnie poczynić ustalenia, że powód - zawierając umowy o kredyt konsumencki przy zastosowaniu przedmiotowego wzorca - każdorazowo stosował wzorec, zawierający tenże sporny § 4 i to właśnie w brzmieniu, analizowanym przez Prezesa UOKiK. Artykuł 231 k.p.c. stanowi bowiem, że Sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Treścią domniemania faktycznego jest uznanie za istniejący określonego faktu, wynikającego z wzajemnego logicznego związku pomiędzy innymi ustalonymi faktami. Stosowanie domniemania faktycznego wchodzi w rachubę tylko w braku bezpośrednich środków dowodowych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00, niepubl.), a z taką też sytuacją mieliśmy wszak do czynienia w niniejszej sprawie. W aktach sprawy, w tym w aktach administracyjnych, nie znajdował się przy tym żaden dowód, mogący świadczyć o tym, by powód - zawierając umowy z konsumentami przy zastosowaniu spornego wzorca - zawarł kiedykolwiek umowę o kredyt konsumencki o odmiennej treści § 4, od wskazanego wyżej i analizowanego przez Prezesa UOKiK. Nie doszło zatem do obalenia powyższego domniemania faktycznego.

Stąd ocena dokonana przez Sąd I instancji bez jego należytego uzasadnienia, jawi się jako dowolna. Rację ma bowiem skarżący, że w istocie - wbrew ustaleniom Sądu pierwszej instancji - z materiału dowodowego sprawy wynika raczej to, że konsument, zawierając umowę z powodem, nie ma innej możliwości uiszczenia prowizji, odsetek oraz opłaty za udzielenie poręczenia w inny sposób, jak tylko w drodze wyrażenia zgody na potrącenie tychże należności z udzielonej mu kwoty kredytu. Z faktycznej bowiem treści spornego § 4 wzorca umowy wynika niejako, że samo już zawarcie umowy z powodem implikuje złożenie przez konsumenta oświadczenia woli o wyrażeniu zgody na potrącenie w/w należności, zaś pożyczkobiorca nie ma de facto możliwości wyrażenia sprzeciwu w tym zakresie, na co słusznie zresztą wskazał skarżący w uzasadnieniu apelacji (k. 112).

Wniosek ten jest tym bardziej zasadny, jeśli zważy się na dalsze postanowienia umowne, stosowanego przez powoda wzorca „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, w tym choćby treść § 1 pkt 3, traktującego o terminie i sposobie wypłaty pożyczki, zgodnie z którym wypłata kwoty udzielonej pożyczki, z zastrzeżeniem § 4, następuje w formie gotówkowej czekiem z rachunku Pożyczkodawcy lub w formie bezgotówkowej przelewem na rachunek bankowy Pożyczkobiorcy, stosownie do jego dyspozycji wskazanej we wniosku o udzielenie pożyczki (zob. k. 14 akt administracyjnych). O powyższym przekonuje również treść § 1 pkt 8 i 9 tegoż wzorca, traktujących odpowiednio o terminie zapłaty oprocentowania oraz terminie zapłaty prowizji i kosztów ustanowienia prawnego zabezpieczenia, zgodnie z którymi zapłata odsetek oraz m.in. prowizji następuje jednorazowo z góry w dacie zawarcia umowy pożyczki (zob. k. 14 akt administracyjnych).

Reasumując, w świetle powyższego rację należało przyznać skarżącemu, iż ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Okręgowy na okoliczność, iż konsument - zawierając umowę z powodem - ma wybór, i może bądź to samodzielnie uiścić kwotę prowizji i odsetek oraz opłaty za udzielenie poręczenia z własnych środków, bądź też wyrazić zgodę na potrącenie tychże należności bezpośrednio z kwoty udzielonego kredytu, jest dowolna i przekracza ramy, zakreślone przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Zważyć przy tym należy, iż Sąd Okręgowy, dokonując powyższych ustaleń na okoliczność, że w istocie treść spornego wzorca umowy przewiduje jedynie możliwość wyrażenia przez konsumenta zgody na potrącenie powyższych należności z kwoty udzielonego kredytu konsumenckiego, poza przywołaniem jak już wyżej wspomniano błędnego brzmienia § 4 spornego wzorca umowy, w żaden sposób nie wyjaśnił swojego stanowiska w tym zakresie. Wywód prawny Sądu pierwszej instancji jest w tej części lakoniczny. Sąd Okręgowy nie przedstawił żadnej szerszej argumentacji w tym zakresie; nie przytoczył również żadnych przepisów prawa, których ewentualna interpretacja doprowadziła Sąd do powyższych wniosków. Nie wiadomo nawet w istocie, w oparciu o jakie de facto dowody Sąd Okręgowy doszedł do powyższych ustaleń, gdyż wbrew treści art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy nie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jakie konkretne dowody z dokumentów ze wskazaniem kart akt sądowych lub administracyjnych miał na myśli dokonując na str. 5-7 uzasadnienia ustaleń faktycznych.

Zasadne zdaniem Sądu Apelacyjnego okazały się również zastrzeżenia skarżącego co do prawidłowości ustaleń Sądu pierwszej instancji na okoliczność, że koszty wezwań do zapłaty i koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksla należą do grupy kosztów, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 126, poz. 715 ze zm.; dalej u.k.k.), a także, że istnienie obowiązku kredytodawcy ich umieszczenia w umowie o kredyt konsumencki jest uzależnione o ich znajomości w momencie zawarcia umowy o kredyt konsumencki.

W tym aspekcie wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy, analizując zasadność odwołania co do punktu I. A zaskarżonej Decyzji i tym samym treść spornego § 1 pkt 16 wzorca „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, powołał się co prawda na prawidłowy przepis, którego naruszenie zarzucił Prezes UOKiK w przedmiotowym punkcie, tj. przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. (por. k. 4 i 94 akt sprawy). Jednakże rację należało przyznać skarżącemu, iż de facto Sąd I instancji analizował ten aspekt niniejszej sprawy przez pryzmat treści innego przepisu, tj. przepisu art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k.

Przekonuje o tym Sąd Apelacyjny w szczególności to, że w pisemnych motywach, powołując się na przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., Sąd pierwszej instancji w istocie przytoczył brzmienie przepisu art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k., odnoszącego się do klauzuli umownej dotyczącej innych kosztów kredytu (k. 94). To bowiem przepis art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. stanowi o obowiązku udzielenia w umowie o kredyt konsumencki informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunkach, na jakich koszty te mogą ulec zmianie. Tymczasem przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., którego naruszenie zarzucił Prezes UOKiK, w ogóle nie odnosi się do kwestii w/w kosztów kredytu, a traktuje o obowiązku określenia w umowie stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz skutków braku płatności. Przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. stanowi bowiem mianowicie, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu.

O tym, że to właśnie art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k., nie zaś przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., Sąd pierwszej instancji uczynił podstawą swoich rozważań prawnych, badając treść spornego § 1 pkt 16 wzorca „Umowy pożyczki chwilówki Nr...”, przekonuje również lektura dalszej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Na karcie 9 pisemnych motywów wyroku, analizując charakter prawny kosztów wezwań do zapłaty i kosztów zawiadomień o uzupełnieniu weksla, Sąd Okręgowy, powołując się co prawda na właściwy przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k., również odnosił się w istocie do kosztów, dotyczących kosztów kredytu w rozumieniu art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. (k. 96). Wniosek ten jest tym bardziej zasadny, jeśli zważy się, że Sąd Okręgowy w tej części wywodów prawnych stwierdził nadto, że „(...) wynikający z art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. obowiązek (...) nie ma charakteru bezwzględny, gdyż dotyczy wyłącznie sytuacji jeżeli koszty te są znane kredytodawcy” (k. 96). Tymczasem takie stanowisko Sądu pierwszej instancji nie znajduje uzasadnienia w świetle faktycznego brzmienia przepisu art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. Przepis ten nie warunkuje bowiem obowiązku zawarcia stosownych informacji o opłatach uregulowanych tym przepisem od ich znajomości przez kredytodawcę. Taki natomiast warunek przewiduje właśnie przepis art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k.

W świetle powyższego, skoro w uzasadnieniu Sąd Okręgowy analizował w/w sporny § 1 pkt 16 wzorca wyłącznie w kontekście treści niewłaściwego przepisu, a mianowicie przepisu art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k., nie odnosząc się w ogóle do brzmienia zarzucanego w zaskarżonej Decyzji przepisu art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. - przy jednoczesnym uwzględnieniu, że przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. nie reguluje materii kosztów kredytu, a dotyczy wyłącznie informacji o rocznej stopie procentowej zadłużenia przeterminowanego, warunkach jej zmiany oraz ewentualnych innych opłatach z tytułu zaległości w spłacie kredytu – za słuszne należało uznać stanowisko skarżącego, że Sąd I instancji, czyniąc ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie, de facto zakwalifikował sporne koszty wezwań do zapłaty i koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksla właśnie do kosztów w rozumieniu art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k.

Zasadnie przy tym skarżący kwestionował prawidłowość w/w ustaleń Sądu Okręgowego w tym zakresie. Niewątpliwie w/w koszty, obejmujące koszty wezwań do zapłaty i koszty zawiadomienia o uzupełnieniu weksla, nie należą do kategorii kosztów, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. Nie ulega bowiem wątpliwości zdaniem Sądu Apelacyjnego, że już sam charakter prawny przedmiotowych kosztów wskazuje, że koszty te są związane wyłącznie

z powstaniem zaległości w spłacie kredytu. Konieczność ich uiszczenia nie wiąże się zaś bezpośrednio z samą okolicznością zawarcia umowy o kredyt konsumencki. Nie można ich tym samym uznać za inne koszty, które zobowiązany jest ponieść konsument z tytułu zawarcia umowy o kredyt konsumencki, gdyż konieczność ich uiszczenia wiąże się dopiero z wystąpieniem konkretnej okoliczności faktycznej, tj. zaległości w spłacie kredytu.

Zaznaczyć przy tym należy, iż koszty wezwań do zapłaty i koszty zawiadomień o uzupełnieniu weksla nie mają charakteru stałego, skoro obowiązek ich zapłaty powstaje wyłącznie z chwilą powstania zadłużenia w spłacie kredytu. W stosunku do osób należycie spłacających kredyt konsumencki, obowiązek zapłaty spornych kosztów nigdy zatem nie powstanie.

Podkreślenia jednocześnie wymaga, że obowiązek informacyjny o kosztach, uregulowanych w art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. (tj. o prowizjach, opłatach i innych kosztach usług dodatkowych) dotyczy tylko tych kosztów, do których poniesienia obowiązany jest konsument w związku udzieleniem kredytu. Tylko te bowiem koszty stanowią składnik całkowitego kosztu kredytu. Do tej kategorii nie należą natomiast wszelkie te koszty, które wprawdzie wiążą się z obsługą udzielonego kredytu, ale wynikają już z samego niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (umowy) przez konsumenta, a do których to kosztów bez wątpienia odnosi się właśnie powołany przez Prezesa UOKiK w zaskarżonej Decyzji przepis art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k.

Powyższe wyklucza zatem w ocenie Sądu Apelacyjnego możliwość zakwalifikowania spornych kosztów do kategorii kosztów, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k.

W konsekwencji trafny okazał się zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k., poprzez jego zastosowanie. Jak już bowiem wyżej wspomniano, Sąd Okręgowy - analizując charakter prawny kosztów wezwań do zapłaty i kosztów zawiadomienia o uzupełnieniu weksla - to właśnie ten przepis uczynił podstawą rozważań prawnych i to pomimo, że zachowanie powoda w kontekście tego przepisu w żaden sposób nie było kwestionowane przez Prezesa UOKiK w punkcie I.A zaskarżonej Decyzji, ani stan faktyczny niniejszej sprawy nie odnosił się do regulowanych tym przepisem informacji o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Tym samym Sąd Okręgowy nie zbadał istoty sprawy w powyższym zakresie.

Tożsame względy czyniły zasadnym jednocześnie zarzut naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. poprzez jego niezastosowanie, skoro Sąd Okręgowy – pomimo formalnego wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku tegoż przepisu – przytoczył w istocie treść art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. i to właśnie na gruncie tego ostatniego przepisu dokonał analizy okoliczności niniejszej sprawy.

Trafny okazał się również co do zasady dalszy zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 5 pkt 7 u.k.k. Przepis ten zawiera legalną definicję całkowitej kwoty kredytu, stanowiąc, że jest to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. Bezspornym jest przy tym, że to właśnie ten przepis stanowił podstawę prawną analizy Prezesa UOKiK, zawartej w uzasadnieniu zaskarżonej Decyzji, jak też został powołany w odwołaniu od tej Decyzji (k. 20). Tymczasem Sąd Okręgowy, odnosząc się do punktu I.B zaskarżonej Decyzji i dokonując wykładni terminu całkowitej kwoty kredytu, w uzasadnieniu powołał się wprost na przepis art. 7 ust. 7 u.k.k. (k. 97), który to przepis w istocie nie istnieje (art. 7 u.k.k. ma bowiem jedynie 5 ustępów).

Z tych też wszystkich względów należało także podzielić pogląd skarżącego co do tego, że w niniejszej sprawie doszło do naruszenia prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. W przedmiotowej sprawie w uzasadnieniu wyroku Sąd pierwszej instancji nie wyjaśnił w istocie motywów podjętego rozstrzygnięcia w sposób rzetelny i wyczerpujący. Nie odniósł się również do wszystkich zarzutów, stawianych przez Prezesa UOKiK w zaskarżonej Decyzji, o czym świadczy choćby fakt, że stan faktyczny sprawy analizował nie w kontekście art. 30 ust. 1 pkt 11 u.k.k. (mimo powołania tej normy prawnej), a jedynie przez pryzmat art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k., którego z kolei punkt I.A zaskarżonej Decyzji w ogóle nie dotyczył. O wadliwości

uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia świadczy również okoliczność przytaczania niewłaściwych przepisów prawa, w tym choćby powołanie się na nieistniejący przepis art. 7 ust. 7 u.k.k., co stoi w sprzeczności z treścią art. 328 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy nie wniknął przy tym należycie w podstawę merytoryczną niniejszej sprawy, czyniąc częściowo dowolne, a niekiedy i wewnętrznie sprzeczne ustalenia faktyczne. Powyższe nie może prowadzić do innego wniosku, jak tylko do stwierdzenia, że Sąd Okręgowy, mimo iż był zobowiązany do wyjaśnienia motywów wydanego rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, nie sprostął powyższemu obowiązkowi.

Wątpliwości co do prawidłowości uzasadnienia zaskarżonego wyroku są tym bardziej uzasadnione, jeśli zważy się, że istnieją częściowe rozbieżności pomiędzy uzasadnieniem zaskarżonego wyroku, a samą jego sentencją. Nie sposób bowiem pominąć, że Sąd Okręgowy w punkcie 1. sentencji zaskarżonego wyroku (k. 85) uchylił punkt III. zaskarżonej Decyzji, który to punkt – jak wynika z treści samej Decyzji – dotyczył nałożenia na powoda kar pieniężnych (zob. k. 5). W uzasadnieniu zaś zaskarżonego wyroku Sąd pierwszej instancji, wyjaśniając swoje stanowisko co do braku podstaw do nałożenia kary pieniężnej, wskazał na zupełnie inny punkt zaskarżonej Decyzji, tj. punkt II. ppkt 1, a który to punkt w żaden sposób nie odnosi się do kar pieniężnych i – co jeszcze bardziej istotne – nie został nawet zaskarżony przez powoda w odwołaniu (por. k. 5 i k. 98 i k. 19).

Wątpliwości budzi również i to, czy uzasadnienie zaskarżonego wyroku w ogóle odnosi się do całości meritum sprawy. Z treści zaskarżonego wyroku wynika bowiem, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił wszystkich zarzutów powoda, czemu dał wyraz w punkcie 3. sentencji wyroku, oddalając odwołanie w pozostałej części (k. 85). Tymczasem uzasadnienie zaskarżonego wyroku w ogóle nie zawiera jakiegokolwiek argumentacji, która wskazywałaby, w jakim dokładnie zakresie odwołanie zostało oddalone i z jakich przyczyn.

W ocenie Sądu Apelacyjnego takie uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji narusza zasady prawidłowej wykładni i obligatoryjnego wyjaśnienia podstawy faktycznej i prawnej wydanego orzeczenia. Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia są przy tym niepełne, w znacznym zakresie dowolne, a czasami nawet i wewnętrznie sprzeczne, zaś ocena dowodów i rozważania prawne są zasadniczo powierzchowne i częściowo oparte na nieprawidłowych przepisach prawa.

Wyżej przedstawione braki prowadzą do sytuacji, w której nie jest możliwe w istocie dokonanie kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku i zbadanie prawidłowości rozumowania Sądu Okręgowego.

Powyższe pozwala zatem zdaniem Sądu Apelacyjnego uznać, że w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z nierozpoznanem istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2007 r. , V CSK 115/07, M.Prawn. 2007/17/930).

W tym stanie rzeczy wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części należało uchylić i sprawę w tym zakresie przekazać do ponownego rozpoznania.

Z uwagi jednocześnie na konieczność wydania orzeczenia kasatoryjnego z przyczyn opisanych powyżej, Sąd Apelacyjny jako bezprzedmiotowe uznał dokonywanie ocen w zakresie podnoszonych w apelacji dalszych zarzutów.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy dokona pełnej rekonstrukcji stanu faktycznego i jego subsumcji do miarodajnych przepisów prawa materialnego, a przy tym odniesie się do wszystkich zarzutów, podnoszonych przez powoda w odwołaniu wobec zaskarżonej Decyzji Prezesa UOKiK, pamiętając jednocześnie, iż dwie podstawy rozstrzygnięcia - faktyczna i prawna - powinny być spójne, tworząc logiczną całość, a przy tym wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku nie może ograniczać się wyłącznie do jednozdaniowych stwierdzeń, lecz wymaga precyzyjnego wskazania dowodów, na jakich to rozstrzygnięcie się opiera ze wskazaniem kart akt sprawy, odwołania się do przepisów, które w kontekście danego zagadnienia mają zastosowanie i są istotne, a przy tym powinno obejmować także wyjaśnienie przyjętego przez Sąd sposobu ich wykładni i zastosowania prawa.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego postanowiono stosownie do treści art. 108 § 2 k.p.c.